

BÖLÜM 6

AFET VE ACİL DURUMLARDA BESLENME GEREK SINİMLERİ

Anıl YILDIZ¹

GİRİŞ

Afet kelimesinin farklı tanımları olmasının yanı sıra, Dünya Sağlık Örgütü afeti “normal varoluş koşulları bozan ve etkilenen topluluğun uyum kapasitesini aşan düzeyde acıya neden olan olay” olarak tanımlamaktadır (1). Birleşmiş Milletler tarafından yapılan tanımda ise afet, “etkilenen topluluk veya toplumun kendi kaynaklarını kullanarak baş etme kabiliyetini aşan, yaygın insani, maddi, ekonomik veya çevresel kayıplara neden olan ve toplumun işleyişinde ciddi aksamalara yol açan durum” şeklinde tanımlanmaktadır (2). Doğal veya insan kaynaklı afetler, büyük stres ve istikrarsızlığa neden olur. Deprem, kasırga, sel, tsunami, toprak kayması, çığ, çatışmalar vb. gibi yüksek profilli afetler ağır can alırken, kuraklık, açlık, salgın hastalıklar, kronik yetersiz beslenme vb. sessiz afetler daha da ağır bir can kaybına yol açar ve kısa veya uzun süreli olabilir (3). Son yıllarda doğal ve insan kaynaklı afetlerin sayısı ve ölçeği artmıştır. Büyük afetler genellikle gıda kıtlığı, beslenme yetersizlikleri ve özellikle hassas insan grupları arasında artan yetersiz beslenme ile sonuçlanmaktadır. Afetlerin ilk aşamalarında akut gıda kıtlığı ve istikrarsızlık yaygındır ve afetzedeler tamamen gıda yardımına bağımlıdır. Bu nedenle, afetzedelerin beslenme durumunu korumaya yönelik çabalar, daha iyi dayanıklılık sağlamak için kritik öneme sahiptir (4).

¹ Öğr. Gör. Dr., Bitlis Eren Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü.
a.yildiz@beu.edu.tr

bilir yardımları sağlamalı ve hastalıkların kontrolüne yüksek öncelik vererek beslenme durumlarını izlemelidir. Akademik kurumlar ile birlikte ulusal ve uluslararası yardım kuruluşlarının koordinasyonuna ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

1. World Health Organization. Disasters and emergencies. Definitions Training Package. WHO/ (08/09/2022 tarihinde <https://apps.who.int/disasters/repo/7656.pdf> adresinden ulaşılmıştır)
2. United Nations International Strategy for Disaster Reduction (UN/ISDR). Terminology : Basic terms of disaster risk reduction. 2004.(10/10/2022 tarihinde www.unisdr.org/eng/library/lib-terminology-eng-p.htm adresinden ulaşılmıştır).
3. Vir SC, editor. Public health and nutrition in developing countries (part I and II). CRC Press; 2015.
4. Young H, Borrel A, Holland D, Salama P. Public nutrition in complex emergencies. The Lancet. 2004;364(9448):1899-909.
5. McConnan I. Humanitarian charter and minimum standards in disaster response. In Humanitarian charter and minimum standards in disaster response 1998 (pp. 330-330).
6. Nadjarzadeh A, Sadeghi Ghotbabadi F, Moghtaderi F. Nutritional Needs during Disaster. Journal of Disaster and Emergency Research. 2020 Sep 6;2(2):58-60.
7. Noji EK. The nature of disaster: general characteristics and public health effects. Oxford University Press, Oxford, United Kingdom; 1997.
8. Cannon T. Gender and climate hazards in Bangladesh. Gender and Development. 2002;10(2): 45–50.
9. Aguilar L. Climate change and disaster mitigation: Gender makes the difference. World Conservation Union (IUCN). 2006.
10. Aycan S, Toprak İ, Yüksel B, Özer H, Çakır B. Afet durumlarında beslenme hizmetleri. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 13ss. 2002.
11. Valerie Gatchell. Module 1: Introduction to nutrition in emergencies/Technical notes. Page 1 Version 2. 2011.
12. Sphere Association, editor. Sphere handbook: humanitarian charter and minimum standards in humanitarian response. Practical Action; 2018.
13. André G, Collins S. Raising standards in emergency relief: how useful are Sphere minimum standards for humanitarian assistance?. Bmj. 2001 Sep 29;323(7315):740-2.
14. Wiesmann D, Bassett L, Benson T, Hoddinott J. Validation of the world food programme s food consumption score and alternative indicators of household food security. Intl Food Policy Res Inst; 2009 Jun.
15. World Health Organization. The management of nutrition in major emergencies. Geneva: 2000.
16. World Health Organization. Food and Nutrition Needs in Emergencies (5/11/2022 tarihinde http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/6866_0/1/a83743.pdf adresinden ulaşılmıştır).
17. Ekşi, A. Afetlerden sonra ortaya çıkabilecek çevresel risklerin yönetimi. Hastane Öncesi Dergisi. 2016;1(2): 15-25.
18. UNHCR, WFP. Guidelines for selective feeding: the management of malnutrition in emergencies. In collaboration with the United Nations Standing Committee on Nutrition and the World Health Organization. Geneva: United Nations High Commission for Refugees, World Food Programme. 2011.

19. IASC/Global Nutrition Cluster/Nutrition Works. Harmonized Training Materials Package. IASC Global Nutrition Cluster, UNICEF, New York; 2008.
20. World Health Organization, UNICEF, World Food Programme. Preventing and controlling micronutrient deficiencies in populations affected by an emergency. Bull. World Health Organization. 2007;1: 5-6.
21. WHO/UNICEF/ICCIDD. Assessment of Iodine Deficiency Disorders and Monitoring their Elimination. A guide for Programme Managers. (20/10/2022 tarihinde https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43781/9789241595827_eng.pdf adresinden ulaşılmıştır).
22. UNHCR/WFP. Guidelines for Selective Feeding: The Management of Malnutrition in Emergencies. (15/11/2022 tarihinde <https://www.careemergencytoolkit.org/wp-content/uploads/2022/05/UNHCR-WFP-Guidelines-for-selective-feeding.-The-management-of-malnutrition-in-emergencies-2011.pdf> adresinden ulaşılmıştır)
23. Guidelines on Food Fortification with Micronutrients. Geneva, World Health Organization, (21/10/2022 tarihinde https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43412/92415940_12_eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y adresinden ulaşılmıştır).
24. World Health Organization. The world health report 2002— reducing risks, promoting healthy life. Geneva; 2002.
25. Borrel A. *Addressing the nutritional needs of older people in emergency situations*. HelpAge International and Africa Regional Development Center: Kenya; 2000.
26. World Health Organization. Community-based management of severe acute malnutrition: a joint statement by the World Health Organization, the World Food Programme, the United Nations System Standing Committee on Nutrition and the United Nations Children's Fund. 2007.
27. World Health Organization. Management of severe malnutrition: A manual for physicians and other senior health workers. Geneva, Switzerland. (01/11/2022 tarihinde <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/41999/a57361.pdf?sequence=1> adresinden ulaşılmıştır).
28. Nutrition Service of the World Food Program. Micronutrient fortification: WFP experiences and ways forward. Food and Nutrition Bulletin. 2006;27,(1): 67–75.